

Lyd er ikke snyd

Konferencen *Det er ikke snyd med lyd* markerede afslutningen på projektet *PLC i tale*.

Af Julie Sofie
Svensson

På en konference på UCL Campus i Vejle med titlen *Det er ikke snyd med lyd*, blev netop det slået fast af en række spændende oplægs- holdere og workshops – at lyd- bøger og lyttemiljøer er et godt supplement til fysiske bøger og bestemt ikke er snyd.

- Vi vil gerne byde hjerteligt velkommen her til vores lille seminar i dag.

Med den enkle åbning satte projektleder- ne Alice Bonde Nissen og Ayoe Quist Henkel, VIA UC, tonen for konferencen *Det er ikke snyd med lyd* på UCL Campus i Vejle den 26. november 2025: en dag, der både ville give deltagerne ny viden – og få dem til at prøve lyd i praksis med "hands-on og ears-on".

Noget lille seminar kunne man dog ikke helt kalde det – for med sine over 100 deltagere, var det noget af et tilløbsstykke.

Projektlederne Ayoe Quist Henkel og Alice Bonde Nissen, VIA UC, byder velkommen til de mere end 100 deltagere, der har lagt vejen forbi UCL Campus i Vejle til konfe- rencen Det er ikke snyd med lyd.

Fra fordom til faglighed

Konferencen tog afsæt i udviklingsprojektet *PLC i tale*, der omhandler brugen af lydbøger og lyttemiljøer i skolen og på biblioteket. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, og samlede bibliotekarer, dansk-lærere og PLC-medarbejdere om et fælles spørgsmål:

Hvordan kan lydbøger og lyttemiljøer støtte adgangen til litteratur og læsning – i dansk-faget, i bibliotekstiden og i børns fritidsliv?

Bag konferencens titel ligger en erfaring, mange genkender: at lyd stadig kan blive mødt med et "ja. Meeeen..." – som om lydbogen er en genvej, ikke en vej ind i litteraturen.

Ayoe Quist Henkel satte det i perspektiv: Fortællinger har altid været auditive. Folkeeventyr, folkeviser, genfortælling. Men i disse år har lydbogen fået ny kraft, fordi "vi alle sammen kan have et helt bibliotek i lommen".

Samtidig er der behov for at tale lydbøgerne ind i en skolekultur, hvor skriften historisk har været den afgørende kulturteknik. Pointen på konferencen var ikke at gøre lyd til erstatning – men til et kvalificeret supplement.

- Det er ikke et enten eller men et både og, lød det fra projektlederne.

Børnene lytter ikke ukritisk

Et af dagens mest interessante spor kom fra projektets erfaringsopsamling: Børn er ikke bare glade for at få læst op. De vurderer. De fravælger. De har præferencer – og ofte en skarp, auditiv kritisk sans.

Stemmen er en guide. Den skal bære fortællingen, skabe overblik og hjælpe lytteren med at orientere sig, netop fordi lydbogen

Konferencen var også en udstillingsdag med mulighed for at tale med aktører og praktikere – blandt andre CFU, eReolen GO, TUK, NOTA, radiodrama.dk og projektskolerne.

mangler typografiens "visuelle spor". Det blev også tydeligt i en elevkommentar om oplæsning uden stemmeskift;

- Man blev en smule forvirret over, hvem der siger noget.

Når børn efterlyser dramatisering – forskellige stemmer, tydelige karakterer, markering af skift – er det altså ikke kun for indlevelsens skyld. Det handler også om forståelse, lød en af konklusionerne.

Konferencen satte også fokus på *hvor* lytning foregår. Et elevudsagn ramte det stedsbaserede potentiale;

- Jeg synes, det er meget spændende, når man går rundt i en skov, mens man lytter til en fortælling, der også foregår i en skov.

Her bliver omgivelserne en del af fortællingen, og fortællingen en del af omgivelserne.

Det er et vigtigt didaktisk greb, som peger ud over klasselokalet – og ind i skolens fællesarealer, bibliotek og udeområder: Lyd kan kobles til bevægelse, ro, nærvær og fælles oplevelse. Men det kræver bevidsthed om, hvad der fremmer og hæmmer lyttesituationen.

Workshops: tre skolars erfaringer

Efter oplægget om "hvorfor" blev det tid til at prøve "hvordan".

Programmet bød på tre workshopspor med afsæt i projektskolernes erfaringer:

Lytteklub og lyttefestival faciliteret af Trekløverskolen, værklytning på mellemtrin og i udskoling af Holmegaard Heldagsskole samt faglig lytning i indskoling og fritidslytning i skolebiblioteket af Havrehedskolen.

Workshopsene var centrale for konferencens form: Lyd er noget, man skal mærke i kroppen og i rummet – ikke kun forstå i hovedet. Hvorfor der både blev afprøvet silent disco, lyttetelte, lavet tegneøvelser under værklytning m.m. for at understrege de mange undervisningspotentialer lyden har.

Efter afviklingen af de tre workshops fik deltagerne et indblik i, hvordan professionel lydproduktion for børn kan se ud, da podcasttjenesten Huligen-